

Tandori Dezső

a ló éve, 1990

"Élj!" ...

Ottlík Géza könyvében - *Iskola a határon* - a környezetéből kiszakított, valami új, idegen közegbe, valami riadalomba bezárt-bezárult fiú, képzeletében, a Trieszti Öböl lovasát látja-hallja fontos üzenettel közelegni. Közben a katonás takarodó hangjai szólnak, a capisztráng recseg-tratatazik. S ő rilkeien egyedül: ott áll a Nagy-Kis Rásötétedőben. Mint egy alak valami korai Pílinusz-versben. Mint egy ugyanabban az időben született versben. S a lovas megérkezik. Valóban üzenetet, jelentést hoz. A szó jó értelmében érthető, jelentékeny üzenés ügét-vágtat vele. A ló haladásának mikéntje nincs megköthető. Nem kimért pályát fut. A közlendő ennyi: "Élj!" Csak ennyi? Ily végtelen-minden? Ezt a fiú maga nem értheti, nem tudhatja. Idegen közegében az első éjszakát fogadja el lénye-léte, alkalmasint leszáll, hogy így mondjuk, rá is az álom. És másnap eljön az első reggel. Ott kezdődik akkor "az élés".

Egy kis fogadócédula

Párizsi. Már mint a kártya, melyre följegyeztem: mi is kerülne hát ebbe az

írásba, címszavakban. Mibe kerül egy-egy írás? Mely évek vannak mögötte? Nemcsak a lóé - ez a Primitemps áruház előtt leszállításból vett kínai-francia évkönyv szerint 1990 volt, hát persze, nekem még a már halott Szpéróm se volt ló-jegyű, meg az ő mai utóda, a sántácska Alíz veréb sem az, de a ló azért kettejük közt van, s nekem ezidén "befutottak" ők, ez ügétök, e trappolók, e vágtázók, e kocsi-húzó, be Bécsben, Németországban, Párizsban -, igen, ahogy ugyancsak Ottlík mondja, nem csupán kenyérrel (élünk), nem, minden év a Veréb éve csakúgy, mint az Ember éve, vagy az Utazás éve, a Helybenmaradás éve, a Gyerek éve, az Édesanya éve, a Gesztenyefa év, a Befagyó Patak éve stb., minden év mindennek az éve, és 1990 volt az az év is, amelyikben Ottlík Géza meghalt. Bécsben jártam ez év kora nyarán, és a Lánchíd, az Alagút, az Akadémia hármasa után - itt lakom ötvenként éve a közelükben, napra nap járom vagy látom őket - "bejött" Széchenyivel Döbling is, arra mentem, ott valahol leültem, egy kapu táblájára felnéztem, írva arra ez volt: **ÜZEM IDEGENEKNEK A BELÉPÉS**

TILOS! Németül t.i. ezígyen hangzik ez. Ülök padomon, nézem, miféle azután az utca, akkor? Ez a tábla volt a sarkon: Paradisgasse. Üzemidegen a Paradicsomban, továbbálltam.

"A lovasok, a lovasok..."

Ez meg Pilinszky. Az *Utószó*. Ahol sírását mázolja a falra, a szobák üresek, mint az akna, és a hófölte háztetőknek kellene segíteniök, ragyognia mindennek, ami árva. Nekem a Semmi Napja, mikor Szpérót el kellett tetennem, nyáridőn jött el, kora-júniusin. Egy éjszaka és a fehér szárnytollak az órányi göres és vagdosódás után örökre elmoccanatlanodva heverték kezemben, összecsucodottan. A homlokon a kifehérült csillagra csapzottan vonódtak kis tollak. Akkor tizenegy év után először, pár hétre végre itthagytam a Széchenyi-helyeket. Érdekes módon Angliával kezdődött, lovakkal ott még nem. Csak a Hammersmith Bridge-dzsel, mely az ottani, kis méretű Lánchíd. Ültem fa padjain, néztem a szélbe visszafelé futni látszó Temzét, elbámulgattam "a mi utcánkat", sokkal színesebb volt, véletlenül, mint a Lánchíd utca házsora, ahol fél százada élek? Élek? Eszembe jut erről is valami Pilinszky. A *Van Gogh imája*. "...hol én is laktam, s nem lakom./ s ház, hol éltem, és nem élek./ a tető, amely betakart./ Istenem, betakartál régen." Mondhatom-e Szpéró miatt ezt? Élek-e még ott, ahonnét valaki miatt - Szpéró miatt - nem én mentem el, míg élt, míg ő; s nincs-e, az *Utószó* záró szakaszával, hogy: "Szerettelek! Egy kiáltás, egy sóhaj..."? Nincs-e a soron belüli szervesség, a közlés írásjel-adta szervessége, nincs-e benne abban, *ahogy* - látszólag - vagyok (még), ahogy itt

"élek" - még, ahogy erről egyre zárjeltelenebbül beszélek; ahogy a *zárjeltelen* szóban ott a "jeltelen", nem közelítése-e ez, eszmeileg, ha ily fogalom gyakorlatilag létezik még, a Szpéró-utáni-nemlét létehetőségének? S a pályák, ahol - Szpérót a homloka csillaga miatt *lovacskám* névvel is illettük - a *Toute Blanche*, a csillag léte-jellege okán *Rheinpolar*, a *Starella*, a *White Solo*, *White Storm*, a *Vigilante* nevű lovak meg- és megjönnek, s bármi jön, csak ő nem... a pályák nem visszanyarulások-e, már érintő mellett kivágódtában az e dologban "középponti" lénynek, a rendező elv alkalmi testesülésének, a világból? Szép Ernő is ráidézhető: "Az életet barátom szétszórja itt az élet./ Én nem tudom mit éltem s mi az, hogy én itt voltam..." Holott: "Szerettem vón egyetlent, határtalant csinálni./ Hírt adni: itt vagyok" etc. Vagy: "Téged tudósítlak, hogy itt voltam a világon.../ ...s meg kell itt halni, látom". A lovasok, a futamok. Megjönnek; véget érnek. A szereplők hazamennek. Esetleg soha nem mennek ki újra. Közben útjukon, például a vincennes-i erdőben a jeltelenebbül elhullott madarak tetemei nyugosznak. Az úgy ugyanaz, "mint" Szpéró. Mi is ugyanazok vagyunk *jelességünkkel*, mint *jeltelenségével* bárki. Hogy mégis van "eszmei", hát igyekezetünkben: hogy az össz-átlag (mi az?!) érdekében nem akarunk okvetlenül a legnagyobb módra jutni; akarjuk, hogy lovasaink "külön" jöjjenek meg suhogó, sűrű trappjukban, és csatagos virradatukon. De ez már csak ellenjáték sajnos.

Egy októberi nap - "a lóerők szava"

Ottlik Gézáról, valahogy amiként Szpéróra rákérdezhet valaki most, joggal, "ki az a Szpéró", Ottlikról én nem tudtam, mikor tanáromnál, Nemes Nagy Ágnesnél talán úgy 1957-ben először találkoztam vele, nem tudtam róla, hogy ő "Ottlik Géza". Akkoriban azért, persze, másképp voltak a dolgok, és lehet, hogy Ottlikról nem tudni azért az más, mint Szpéróról stb., mindenesetre akkoriban nem volt meg a pontosabb tájékozottság lehetősége, nem volt meg a módja. Kiket is tudtam én prózaíróként akkor?! Hát ezen a délutánon tanárom felolvasta, mint már ezt is annyit emlegettem - ez a dolog is "egy Szpéró"; ahogy francia pályákon, az adott évben-születettség jeleként, az azonos kezdőbetű okán, van "Une Ariane", "Une Helène", "Une Miss Pub" etc. -, Nemes Nagy Ágnes felolvasta hát azt a Rilke-fordítását, vadonat frissen, melyben az áll, hogy riadt és esztelen a század, ha hívsága mögött nem állhat... stb. "Valami mozdulatlanul". Életem legdinamikusabb állandósága maradt ez a kitétel.

A *Hajnali háztetők* című Ottlik-kötetben volt egy novella, mely érdekes mód úgy kelteződött, mintha az események valamikor a negyvenes évek fordulójának Budapestjén játszódának. Nagy bátorságnak, kockázatvállalásnak látszott ez azokban az időkben! "Jól oda volt rejtve" - amúgy!, hogy már így ne mondjam - "annak a világnak" az igazi emberi közlendő. Vagyis, hogy Budapest népe kezébe vette sorsának irányítását... miközben a tankok etc.; Cipi Bácsi, szegény Öreg Cipi, gondoltam most ezen a "lóévi októberi" napon, ahogy az egykori - mai? - Apponyi té-

ren mentem, mentem le az autonéptelen alulvezető-útba, s fölnéztem arra a lakóházra, ahogy az *Iskola a határon* Bébé - Cipi figurája a gyerekkorom komoly részét leélte-lakta. Már nem volt köztünk akkor az Ottlik Géza néven ismert "ürge és lidérces messze fény", ahogy kb. ő maga meghatározta magát, azaz mind az e-földi embert. Hát most leplezve van-e itt valami, hogy a te novelládban, Cipi, avagy leplezetlenül van, de nincs egészen, avagy egy világ van, mely nincs egészen, s ahhoz képest ez meglepő kerekésséggel "van"... és sorolhatók a változatok. Kései - "alexandrirai", elszárazott, elpengézett - koregysége, kormódja ez valaminek már csak? Az újabb "lehetőség" maga, ebben a bolygó méretűen "már aztán nehogy" vagy "na, azért talán mégse" jellegű világban? S milyen lesz az az Ottlik *Hajnali...*-jából ismert-megismert gellérthegyi tavasz, agyagból kiszakadó cseresznyevirágzásával, hová lett valami kíméletlen és fájó édesség, a jó fajtájú, a nem kellemkedő, a kíméletlen... mint amilyen a vincennes-i erdőn, ahhoz az "atlantikhoz-tényleg-közelebbi", hogy ilyen rondán-maian mondjam - ugye, ronda?!, némely mondási mód?! -, térségben, csapadékhozamban, ama körülmények közt tehát, melyek a zöldellést jobban segítik, adott időközön túl is, amilyen hát az a sok ezernyi négyzetméter tyúkhúros rétvolt, mondom, tízezernyi növénypárnájával, melyekből szálát kettőt szakítottam, lóversenynaptárrá előléptetett jegyzetfüzetembe tettem, két "Vidocq Mabon" és "Sterling du Roy" lovat illető följegyzés közé mondjuk, valósan, s ahogy itthon nézem, olyan szép alakra szánva akaratlan... s Szpéróék mekkorát ettek volna ebből a tömérdekségből, a feleségemmel egy sétánkon, ha mindaz

itt van, s ha együtt járhatunk ott, nem így csak én külön járok, mert még-élőink miatt ezt a szétszakadást is műveljük ilyenkor, mit szedtünk volna...! S valakiknek! Hová lesz e szép és édes vadság? Ha már Szpéro porai felett gyérkedik a hazai tyúkhúr, soha Ottlik elbeszéléseiből "akkor már" nem annyira arra fogok szívesen emlékezni-akarni, hogy mely város népe mit vélt kezébe vehetni sorsként, hanem hogy az érettségiző fiú a francia Azúrpartra elvetődve az ottan vendéglős nagybácsijától milyen akaratlan-mohó mókássággal kért valamit. S ezt is lőévüleg éltem újra-át.

Pályák, mondom

Ó, Istenem, s hol is ...! Ó, Istenem, a "Veuve Cliquot"! Az érettségiző fiú, igen, a nagybácsi kocsmájában a remekdús vacsora után mit is rendelhetne, mibe trafálhatna bele, ha nem... Persze, a legdrágább pezsgőnek a neve tetszik meg neki a leginkább. Veuve Cliquot. Még-élőink ott alusznak, másik létező szobánkban, ahol Ottlik könyve is... alaposabb munkálásra nem hozhatom hát ide a szöveget, ezért csak utalásig juthatok. De a nagybácsi elmosolyodik, aztán rezzenetlen arccal hozatja a méregdrágát, a ritkát. Valahogy ez később kiderül? Atlakul? Manapság, amaz októberi nappal egyetemben, mintha - nekem - olyan lenne mindenféle, hogy mivel most "egyed amúgy alakult", már igazán úgy igen soká nem alakulhatna, majd nem alakulna most akkor érdemben. Vagy feldjük az "érdemben" szó érdemijét? Nos, a Paradisgasse padján olvastam a bécsi kultúrális ajánlóprospektusban, hogy lóverseny is van a világon. A ló évéig az én számomra nem colt. Jóllehet egy zseké-

champion rokonom, vagy húszegynéhány éve, Észak tájai felé hagyta el hazánkat, s ott "megy". A Tandari János, vagy amint pl. Düsseldorf, Krefeld, Neuss galopp-pályáin az idén emlegetni hallottam - s mosolyogtam! 46 év körül ő, s engem amolyan csavargó-emberfélének néznek, korom alá is, a nyütt-ifjonti kord nadrágomban, lógó pulóveremmel, gombolatlan dzsekimmel, kajla kalappal, széthulló sálammal, istállóalkalmazottnak legfőjebb -, hallhattam, hogy "a János bácsi..." jóllehet, mondom, a "turf" szó a családban is ott van: egy vincennes-i "Vainquer Ker Anna" nevű lovat az Anna nagymamim neve miatt tettem meg kétszer is, és az Anna nagymamim vezetékeve Turfitt volt, azért a lovak nekem csak Ottliktól, Pilinszkytól, Nemes Nagytól "voltak".

"Csak az angyalok s a lovak"

Mert Nemes Nagy Ágnes írta azt is, hogy "mert végül semmisen marad/ csak az angyalok s a lovak". Jaj, Szpéro, te voltál *Sporange* is, másutt *Sperange* is? De hát így ki mindenre, mi mindenre kéne örökké pontosan gondolni, hogy jól legyünk... hogy kellően érezzünk, szóljunk vissza valakiként? Ottlik Géza felesége, Gyöngyi a galoppra járt. Mi a Cipivel atlétikára, olykor többen is. Most már rég nem járok atlétikára. De ahogy, később aztán, a kultúrális ajánló ajánlata nyomán nemesak a Kriauba - a bécsi ügetőre - túráztam el, hanem a bécsi Freudenauba is - galopp, ott -, Gyöngyi nagyon az eszembe jutott. Sokszor megírtam, de hát minden csak valami más elrendeződésben ismétlődik, most így hiszem az írás sem lehet más, megírtam, mint szóltak éles Hammondhangon azok a régi számok a századele-

ji favázás tribün oszlopaire szerelt mai tévémonitorokból, mikor még oly korán volt a versenynapkezdés előtt, hogy a múltkori futamok sorra-isméltése sem kezdődött. Az Ottlik Géza és az Ottlik Gyöngyi világának számai szóltak, az a "valami", ami még a *Hajnali...*-ban volt oly hitelesen eleven és megszólítólagos. Szpéróék létében ott volt mindig ez az angyalság. Csak ehhez a lovak kellett talán... hogy kibírhatóan gondolhassak rájuk... miközben "egyébkor", hogy túlélhessek, jegelem a tárgyat. A túlélésből egyébként nem kell nagy ügyet csinálni, ismételem itt. Hát a Turfitt Katalin unokahugom Németországból küldött egy üdvözlőlapot most, s igazán nem volt módunk megbeszélni, hogy nálam ez a galopp-meg-ügető van, s mégis, talán olvasott ezt-azt, innen, ott, írta: hogy a fű már túl fagyott a galopp-lábaknak... de ő nagyon szerette... s vajon hol járt galoppon? A lapon meg az volt, ez a három szó volt "a kép": TSCHERNOBYL - AIDS - WIEDER-VEREINIGUNG. Csak az utolsó szót fordítottam le: újraegyesítés. A lapon ekképp látható mű címe pedig: A kor minden csapása... vagyis hogy "együtt". A ló éve a kor nagyobb keretébe helyeződött a T.Kati lapján, kétfelől, így.

"...kézirat..."

Gondolom - de "az ő szobájukban" a Kosztolányi Összes is -, "mely" kézirat. Hogy mi lehetett fontosabb tenéked a lovaknál s angyaloknál. Semminő kézirat. Tizenegy évet töltöttem Szpéróval. A párizsi üggetőn jutott eszembe, hogy a pontoskodó feliratú bor 0,99 literjét 9-cel, 2-vel, 18-cal lehetne átjátszani versenytippe; hát ott a húszas mezőnyök sem ritkák, azért. De hogyan nem jutott

eszembe erről is Szpéró? Ahogy 1985-ben 27-et tojt... hogy akkor voltak utoljára "amolyan" választások nálunk, erről tudom csak... amikor "szavazásból" hazajöttünk, véletlenül akkor láttam épp, hogy Szpéró, aki nyolcéves fejjel tojt és tojt egyre, támolyog; s hogy mintha nem táplálkozna rendesen. Akkor volt az, hogy szeptember közepéig kézből ettettem, olyúgy, hogy minden szem magot tőlem kapott, szinte minden falat salátát, krumplit. S a következő évben még mindig 18-at tojt... kétszer 9-et... és azt mondtuk, e fogyó sornak kell elfogynia nullára, különben ő lesz menthetetlen itt, körünkben. 18... 9... 2-es szorzószám... 1988-ban kettőt tojt, és az utolsó napon már csak támolygott, bilent ide-oda a rúdján. Éjszaka apró zajra riadtunk. A kétes órák egyike volt. Fél kettő, talán. S akkor átrohantunk a szobába, hol éltem, íróként, s nem élek, s Szpéró féllábbal lógott, fejjel lefelé, a rúdjáról. Kalitkájába igazán sosem engedte be a kezét, csak a rácson át érintkezett velünk, avagy szabadon repkedve, reánk szállva. Most nem volt több "véleménye". Lezuhant a homokaljzatra, pörgött benne, lába a nyakához rándult, az egyik. Kiemeltem, tenyerebben voltak fehér szárnyai, homlokán, mondom, megcsapzódott az a fehér csillag. Két kézzel nyugtattam le, ez csak fizikailag sikerülhetett. A rettenetes vakarózás, mint később nagyjából megállapítottam a kórismét, urémiát jelzett. A nem oda kívánatos anyagok a bőr alá jutottak-futottak, nem választódtak ki.

Ültem a Hammersmith Bridge hangulatos fapadján, néztem a mienknél sokkal színesebb házsort. Egyik ablak mögé sem tudtam odaképzelnéni azt az éjszakát. Hát még a tizenegy év nappalait. Ahogy

Utrillót nézegettünk, illusztrációs albumokat... ahogy a Hammersmith Bridge képét is nézegettük Szpérovál. Jó kéziratok voltak azok. Nem volt fontos semmi olyan megteremtendő kézirat, amely a tőle eltávolító élményrendszerből sarjadzhatna.

Lépcsők

Bécsben többször volt ottlétem centruma a Strudlhof-lépcső. Doderer regényének címét adja ez a csudás alakulat, ott az Alsergrund-kerületben; kanyaros ívű rámpás, csorgó-kutas, szobros-vázás, lassan kilencven éves képződmény és együttes. De még hadd említsem meg, hogy Veuve Cliquot az ma egy ló a Kricauban, és valahányszor ott járok, a jövőben is megteszem tíz schillingre majd, Ottlikék emlékére. Egyszer talán lesz befutója az én ottlétemkor is, nemcsak másszor. Hát a lépcsőre gesztenyelombok borulnak, aztán a padokon, a közeli Údvadsereg-menedékhely szegényeinek, vagy csak átlag részegeeknek, hányadék-maradványaival lábtól, el lehet üldögelni, s mikor leér az ember, a lépcső tövében, a kőfalba vésvé ott van, Doderer megrendítő verse, melynek két utolsó sorát közlöm csupán itt, a többi egyelőre még tűrhetetlenebbül tudtam csak lefordítani: "El-tűnt, bánatunkra, annyi minden./ És a Szép mintha csak futna innen". Düsseldorfba vetődhettem el a ló évében, életem első - ld. Szpéro, ld. korábban egyebek -, érted és mondd első igazi irodalmi szereplését... mit is mondjak: "kivitelezendő". S Bécsben ért e hír. Öt és fél hónapon át készültem. Persze, hogy a lépcsős versrészlet sem maradhatott ki. Meg a lovak. Futottak az én "előadásom", vagy kordnadrágos, kalapos stb. "színészprodukción", vándor-

színészségem alatt végig a képernyőn, némán a monitoron, ahogy a Freudena- emlékekben. Nem is néztem meg őket igazán. Treecracker és Tao párharca is ott volt netán? Vagy Whispering Willows, City Code, Starobin, Feuerschuh, Wings of Lil...? Nem is folytatom. Szpéro szárnyánál ne tartsunk már! De Samut is vehetem, aki él még... vagy Éliást, aki a Nagy Halottak sorát 1988-ban nyitotta így nálunk... vagy a vak Pipi Néniét, aki zárta... és milyen nehéz mindig pontosan gondolni rájuk, jó mérlegelni... hogy a Téfélie nevű ló ott "viszi" Élit, hogy Pretty Point két P-jében, pi-jében ott a Pipi... és befutók lettek. Ez nem emberléptékű már, hadd mondjam így. Emberarányú volt, hogy velem-szereplő íróársamnak, a müncheni Michael Krügernek egy versét is lefordítottam amazalkalmilag, s felolvastam. Lépcső és madár együtt volt benne. Ideidézem:

*Ha fölmegy a lépcsőn, vigyázz,
találd el a hornyot, mit ezer cipő
taposott ki. Ha a házba lépsz, fogd
meg*

*Vedd a vénséges, törött fülű csészét,
a repedt tányért. Nézd a képeket,
nem lakozza őket dicséret, az ingó asz-
talt.*

*Kérj vizet, ha bort töltenek neked,
és szavadnak ne legyen öröklét-íze.*

*Minden madár közül előbb a verebet
vedd*

*figyelmedbe, majd a varjút. Dicsérd fű-
vet-bogot.*

A Német Kelet Háza; Krefeld; Domicella

Vendéglátónk - s előzékenyen! az én lovas kívánságaimat is készséggel teljesítve Walter Engel barátunk, Frau Mi-

hajlovics és (hátha legalább az ő nevét jól írom) a Brassóból odaszármazott Schuster Bácsi révén; még "Szpéró-mi-egymás-rajzverseimet" is kiállíthattam, elajándékozhattam ott, a Háznak, egyebükt -, mondom, vendéglátóink... mit is mondjak hát még róluk: jóbarátok lettek s maradnak. Ja, így akartam: vendéglátónk a düsseldorfi "A Német Kelet Háza" volt. Talán egy-két rendezmény-részen még ott lehettem volna, ha el nem ugrom Krefeldbe, igaz, büntetésemre nagy esőben, egy galopp-versenynapra. De akkor már túl voltunk a dolgok kétharmadán, mások is elmentek. Most, hogy így el-írom, nem is emésztgetem magam tovább mindezen. Többeket meghívtam, egy későbbi napon, Düsseldorf "ló-évi" utolsó galopp-versenynapjára. Mikor Lester Piggott, a nagy angol sztár, aki mindenféle köztörvényes-féle bűnhődése után ide is ellátogatott, sikereinek régi színhelyére, engem újmódi kudarcoságával jól leégetett, kellett valamit "alkotni" a jelenlévők vigaszára (meg hát igazolandó, hogyan is oly fontosak nekem a lovak, meg hogy Krefeldben ázzak a meghitt hangulatú belvilág tere helyett stb.). Futott egy 4500 méteres akadályversenyen pár északi sikerlő, és úgy mellettük még ez az. Emaz utóbbi csoportból választottam ki, én egy jó 6:1-gyes totalizátorú Domicella nevű lovat. Dömi nevű fő-medvémre emlékeztetett a neve! S Domicella rengeteg kaland után, ami egy ilyen 4500 méter, több ló kitorését követőleg, zsokek vízcsatornába-fürdésére rá, fél fejhosszal nyert. Holtfáradt diadallal távoztunk valamennyien. Mit is akartam ezzel mondani? Valami gyermeki öröm is lett így, s közösen, a ló évéből, kicsit általam is. Ennyivel a

Szép Ernő-féle követelménynek eleget is tettem. Hogy "egy-egy ismeretlennek nyakába vágytam esni", s hogy kédeznitőlük-tőle: "Oh élsz te is? Hogy híznak, mondd? Mit gondolsz magadba?" Stb. Ez Domicellával meglett. Ennyi lett.

Waldemar Diederich; egyelőre: befejezés

És még engem is karon ragadott a kedvességével valaki így - vagy másképp - : egy wuppertali költő, Waldemar Diederich, aki "estem" után kötetével tisztelt meg. Hát íme! Elvittem magammal Párizsba a kötetet; barátom, Diederich nyomdász és költő hetven-valahány éves, remekül van, ahogy láttam, és hát a "piacvircsaft" ama nehézségeit élvezi jó ideje, ami "asztán" az irodalomra, "szellemre", hogy ne mondjam: "stb.", bizvást vár. (De *ott* legalább *ott* van.) Ahogy kifelé igyekeztem a Salicem, Santolino, Vidoceq Mabon, Volupté des Pins, Vorglande, Voralberg, Uranica, Téfélic, Sterling du Roy nevű sikerlovaimmal - és sok kihagyással, és sok óvatossággal, sok ráfázással - "jegyezhető" versenynapjaimra, a néhol szigetbezárolag szétágazó patak partján leüldögélve, jelen pillanati jó-hetes-már megfázásomat így a mínusz öt fokokban lassan begyűjtve, a hártásodó vizet nézve, a nyárra így emlékezve, a gesztenyefára kirakott tábláról látva, hogy a gesztenye neve aesculus hippocastanum, és minden lassan "hippo" lett nekem, "ló"... te év, te év..., mondom, ahogy így elidőzgettem, boromat meg-meghúztam, mert a karácsonyos hangulatú fogadó-hangár rengeteg frissen ácsolt pultú sátránál bort-kolbászt venni pénzem nem lehetett, Diederich

költőtársam műveit is olvastam. Hadd közöljek, az ő utólagos engedelmével, emez írásom részeként, talán kettőt; az egyik, persze, "lépcsős":

Senkikastélya

*Egy rács,
szét-ette a rozsdá
Egy lépcső, kő, mely
sehova sem vezet.*

*Patkányok
játszanak bújósdit
a hasonlatok erdejében.*

Aztán ez itt, már Vincennes-től a búcsúm; a következő évben - minek az éve is lesz?, azon túl, hogy Széchenyié, az ő évfordulója -, talán, jutnék el még egyszer Düsseldorfba, Párizsba; ázhatnék Krefeld ódon téglájú pályája szélén, és stb. -, ez a vers még; mintha velem történe:

Szenvedélymentes Párizs-költemény

*Fejem árnyképe,
melyet a művészek
zsibvásárterén egy
képzőművészdiáklány
erőltetett rám, a métrón
elveszett.*

*Talán, odafeledve,
most is így robog még,
egy párna mellé becsúszva,
a városon át.*

Párizs - Auteuil, Vincennes -, Enghien; Bécs - Krieau és Freudenu -; Neuss, Köln-Weidenpesch, Düsseldorf, Krefeld, Gelsenkirchen-Horst, megannyi galopp-pálya; Dinslaken, Gelsenkirchen, Mönchengladbach ügetője;

Doderer Strudlhof-lépcsője, Ungargasse, Herrengasse, düsseldorfi és kölni jó barátok, ismerősök, sok jegyszedő, fogadóép-kezelő, kasszás, kocsmáros, boltos, kutyás - és zenész stb.! -, Isten veled, Isten veletek. A viszontlátásra főleg: Szpéró, Éliás, Pipi Néni, Ottlik Gyöngyi és Géza, és hát ...viszontlátásra, te, "ló éve"! 2002-ben. S addig: ti, bécsi Jacinthe és Bloody Meadow, Rajna-vidék lova Blue Belli, Adebar, párizsi virstly Gede, Sam Grandchamp, Rikita Fouteau, Alexane, Quernus... szólaljon meg nyerítések értem, de ne úgy, mint ahogy az enghieni pálya "géphangja", az a gépnihaha, mely akkor harsan, ha valakit diszkvalifikálnak! S ti még-élőim, csukott esti ajtó mögött itt: maradatok, míg csak lehet, velünk.

1990 Karácsonyán

Cs.Kovács László: Vágta